

Drie adviezen van JINC om jongeren uit een kansarme omgeving succesvol naar de arbeidsmarkt te begeleiden

Inbreng op de wet Van school naar duurzaam werk

De groene en digitale transitie waar Nederland voor staat, de toenemende krapte op de arbeidsmarkt en het stijgende aantal schoolverlaters, met name in het mbo, onderstrepen de noodzaak om elk talent optimaal te benutten. 1 miljoen mensen staan aan de zijlijn van de arbeidsmarkt, terwijl sectoren zoals zorg, onderwijs, IT en techniek kampen met een structurele arbeidsmarktkrapte.

Gelukkig hebben we een grote groep potentiële werknemers in eigen land: jongeren met een praktische achtergrond. Deze groep is divers en omvat onder andere jongeren die niet altijd evenveel kansen krijgen door sociale of economische barrières, en daardoor niet beschikken over de juiste kwalificaties of kansen om duurzaam aan de slag te gaan.

Het [wetsvoorstel](#) 'Van school naar duurzaam werk' biedt een stap in de goede richting om deze jongeren te begeleiden naar een succesvolle toekomst. Maar er is meer nodig. Met meer dan 20 jaar ervaring in het verbinden van bedrijfsprofessionals met jaarlijks 90.000 jongeren in Nederland, zien wij van kansengelijkheidsorganisatie **JINC** wat er nodig is om deze wet optimaal te laten aansluiten op haar doelen. Wij vertalen dat in drie concrete adviezen: voorkom uitval in het mbo door te investeren in het vmbo; schep duidelijke kaders en pak landelijke regie, en voorzie de samenwerkingspartners van voldoende middelen en de juiste ondersteuning.

1. Uitval in het mbo voorkomen? Begin bij het vmbo

Een van de vier pijlers van de wet 'Van school naar duurzaam werk' is het bieden van aanvullende loopbaanbegeleiding op pro-scholen, vso-scholen en mbo-instellingen, zowel tijdens als na de opleiding¹.

Het is positief dat deze inzet er is, maar om uitval op het mbo echt te voorkomen, is het cruciaal om al te investeren in het vmbo. Veel jongeren in het vmbo maken belangrijke keuzes zonder een duidelijk beeld van hun carrièremogelijkheden of de bijbehorende salariskansen. Zo weten veel leerlingen in vmbo-2 niet dat wiskunde noodzakelijk is voor technische mbo-opleidingen. Deze gebrekkige informatievoorziening vergroot de kans op verkeerde studiekeuzes en draagt bij aan de grote uitval op het mbo. Kansrijke sectoren, zoals IT en techniek, kunnen hierdoor weinig aantrekkelijk lijken voor jongeren, terwijl het huidige onderwijs interventies mist die jongeren inzicht geven in hun kansen op duurzaam werk.

Concrete vragen van JINC

Wat is de reden dat de focus van de loopbaanbegeleiding is gelegd op het mbo, pro en vso, en niet is gestart met een aanpak die al in het vmbo begint? Is de regering bereid om te onderzoeken of de doelgroep uitgebreid kan worden naar het vmbo? Wat zouden de kosten zijn van het uitbreiden van de doelgroep naar vmbo-leerlingen? Hoe verhoudt de investering in vroege begeleiding zich tot de kosten van uitval op het mbo die mogelijk voorkomen kan worden?

2. Van papier naar praktijk: schep duidelijke kaders en pak landelijke regie

Veel mbo-studenten missen coaching op maat om hun weg te vinden binnen grootschalige opleidingen, en voelen zich daardoor verloren. Dit is ook terug te zien in het afnemend aantal mbo-studenten. JINC is daarom blij dat het wetsvoorstel aanvullende begeleiding regelt, óók na diplomering². Juist tijdens die belangrijke overgangsmomenten, zoals van school naar werk, is ondersteuning en aanvullende begeleiding voor jongeren uit kwetsbare en kansarme omgevingen extra belangrijk.

¹ [Memorie van toelichting](#), wet Van school naar duurzaam werk, p. 12.

² [Memorie van toelichting](#), wet Van school naar duurzaam werk, pp. 12 – 13.

Los van het feit dat de aanvullende loopbaanbegeleiding in het mbo zich richt op studenten en gediplomeerden van de entreeopleidingen en bol-niveau 2, blijft het voor JINC onduidelijk welke andere studenten mogelijk in aanmerking komen en om hoeveel jongeren het precies gaat. Hoewel het wetsvoorstel spreekt over een "specifieke groep jongeren", ontbreken duidelijke kaders om deze doelgroep te definiëren. Daarnaast stelt het wetsvoorstel dat de noodzaak tot aanvullende ondersteuning per mbo-instelling verschilt, waardoor landelijke afbakening of uniformiteit niet mogelijk wordt geacht.

Wij denken dat landelijke kaders *juist* essentieel zijn om richting te geven aan en een basis te bieden voor gelijke kansen en eenduidigheid in de uitvoering. Het wetsvoorstel mist volgens ons nog de juiste balans tussen vrijheid en het bieden van heldere kaders. Hierdoor wordt het voor mbo-instellingen en gemeentes lastig om het voorstel op een eenvoudige en consistente manier te vertalen naar een uitvoerbare praktijk in het dagelijks leven.

Concrete vragen van JINC

Van hoeveel studenten wordt verwacht dat zij in aanmerking komen voor deze aanvullende begeleiding? Zijn er prognoses of cijfers beschikbaar die inzicht geven in de omvang van de doelgroep per regio of instelling? Hoe kan voorkomen worden dat het ontbreken van landelijke kaders leidt tot ongelijkheid in ondersteuning tussen verschillende mbo-instellingen en regio's?

3. Voorzie gemeenten en scholen van de juiste middelen en ondersteuning

Om jongeren uit een kwetsbare omgeving goed te kunnen begeleiden tijdens de transitie van school naar werk, is een goede gecoördineerde ketenaanpak essentieel. Het wetsvoorstel wil dit bevorderen via verplichte samenwerking op regionaal niveau tussen scholen, doorstroompunten en gemeenten³. Deze samenwerking komt niet vanzelf tot stand, en vereist niet alleen goede afstemming tussen de betrokken partijen, maar vraagt ook om structurele middelen, voldoende mankracht, werkbare afspraken en effectieve communicatie, zodat jongeren weten waar ze terecht kunnen.

De samenwerkingspartners staan de komende jaren voor aanzienlijke uitdagingen: van het toenemende lerarentekort op scholen tot het 'ravijnjaar' van 2026, waarin gemeenten minder middelen ontvangen terwijl het aantal taken gelijk blijft. Hoewel het kabinet structureel €90 miljoen beschikbaar stelt voor de samenwerking⁴, blijft de vraag of dit bedrag voldoende is om de beoogde doelen te realiseren. Daarnaast ontbreekt het volgens JINC aan een duidelijk beeld van wat er concreet nodig is om de samenwerking succesvol te maken. Denk hierbij aan het benodigde aantal professionals binnen scholen en gemeenten, of de extra tijd die nodig is voor coördinatie en begeleiding. Ook hier zien wij een sturende en kaderscheppende rol voor de landelijke overheid weggelegd.

Concrete vragen van JINC

Wie heeft de uiteindelijke regie over de uitvoering van het programma? Wat zijn de verwachtingen van de landelijke overheid bij de coördinatie en uitvoering van dit programma op regionaal niveau? Wat zijn de specifieke verantwoordelijkheden van elke partij in deze samenwerking? Waar kunnen samenwerkingspartners terecht als de samenwerking niet goed loopt of niet van de grond komt?

JINC's oproep aan de Tweede Kamer

De arbeidsmarktkrapte is een uitdaging die vraagt om samenwerking tussen overheid, onderwijs en maatschappelijke organisaties. Alleen door vroegtijdig te investeren in loopbaanoriëntatie, een goede ketenaanpak en heldere kaders kunnen we ervoor zorgen dat iedere jongere — ongeacht sociaaleconomische positie — een succesvolle toekomst tegemoet gaat en bijdraagt aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken rond energie, bouwen en de zorg. Zo bouwen we aan de toekomst van allé kinderen, en aan de toekomst van Nederland.

³ [Memorie van toelichting](#), wet Van school naar duurzaam werk, pp. 25 – 33.

⁴ [Kabinet helpt jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt](#). Rijksoverheid.